

तृधने अधिकारः ÇĀṆHA und LIKHITA in DĀJ. 127, 9. अन्यत्र पुनरधिकार-
रमाह DĀJ. 123, 9. — 5) = प्रक्रिया die Prärogativen des Königs AK. 2, 8, 1, 31. H. 744. — 6) das Trachten, Bestreben, mit dem loc.: कर्मणि-
वाधिकारस्ते मा फलेषु कदा च न — अस्तु BHAG. 2, 47. — 7) Bezug, Be-
ziehung: ते तत्र प्रूराः कथंवाक्यैः कथा विचित्रा पृथनाधिकारः MBh. 1, 7166. — 8) ein Abschnitt in einem Lehrbuch, der der Besprechung ei-
nes bestimmten Gegenstandes gewidmet ist: धात्वधिकारः das Kapitel von
den Verbalwurzeln P. 1, 2, 4, Sch. So heisst bei den indischen Gramma-
tikern auch der an die Spitze eines neuen Abschnittes gesetzte Gegenstand,
über den von nun an gehandelt werden soll und der in allen folgenden
Regeln bis zu einem neuen Abschnitt in derselben grammatischen
Form, in der er am Anfange aufgeführt wird, zu ergänzen ist, P. 1, 3, 11. Solche Adhikāra's sind z. B. धातोः 3, 1, 91. आदिरुदात्तः 6, 2, 64.
अदेरतः VARARUKI 1, 1 (mit अधिकारो ऽयम् beginnen die Scholien). अयु-
क्तस्यानादौ 2, 4. युक्तस्य 3, 9 (अधिकारो ऽयम् gehört auch hier zu den
Scholien). Im ÇKDr. u. अनुवृत्ति wird अधिकार geradezu als Synonym
von jenem aufgeführt. — Vgl. अधिकारण und अधीकार.

अधिकारिन् (von अधिकार) 1) adj. a) der ein Amt bekleidet: निःस्पृहा
नाधिकारी स्यात् PAÑKAT. I, 180. संधिविप्रकर्षाधिकारिन् der mit den
Angelegenheiten des Friedens und Krieges betraut ist Hir. 61, 7. कार्याधि-
कारिन् ebend. धर्माधिकारिपुरुष Gerichtsperson Vet. 27, 7. = प्रभुः। स्वा-
मी। अधिपतिः। अधिकारविशिष्टः। स्वत्वान्। इति स्मृतिः ÇKDr. — b)
an Etwas Ansprüche habend: अयुत्रधनप्ररूपा, वानप्रस्थादिधना° Vi-
vāDAK. 173, im Inhaltsverzeichnis; दास्या° 46, 17. — c) zu Etwas taug-
lich, geeignet Vedāntas. I, 11. fgg. 3, 13. fgg. MADHUS. in Ind. St. I, 21, 14. —
2) m. Mensch (als das höchste Geschöpf; vgl. Suçr. 1, 4, 5.) RĪGĀN. im ÇKDr.

अधिकारो f. von अधिकार gaṇa गौरादि.

अधिकार्य (अधिक + र्य) adj. übertrieben: अधिकार्यवचन Uebertrei-
bung, Hyperbel P. 2, 1, 33.

अधिकर्म (अधिक + र्म) Accent P. 6, 2, 91.

अधिकृत (von कर mit अधि) 1) adj. an die Spitze gestellt, als Haupt
eingesetzt: राजश्चाधिकृतो विद्वान्ब्राह्मणः M. 8, 11. mit Etwas beauf-
tragt, amtlich angestellt: मारणाधिकृताः पुरुषाः die Henkersknechte Vi-
vāDAK. 114, 15. beteiligt, beschäftigt: निषादस्त्रपतिर्गविधुके ऽधिकृतः
KĀTJ. Çr. 1, 1, 12. पूर्व (वाससी) दद्यादधिकृतेभ्यो यस्मा इच्छेत् 5, 3, 34. सु-
त्यौदा किरणयन्त्रो ऽपिनक्षते ऽधिकृता (Sch. रत्विजः) यजमानः पत्नी च
14, 1, 23. पात्राणि नाद्ये ऽधिकृताः H. 327. — 2) m. Haupt, Aufseher,
Verwalter, Chef, Beamter AK. 2, 8, 1, 6. 3, 4, 227. H. 722. यया सम्रट्वा-
धिकृतान्विनियुक्ते। एतान्ग्रामानेतान्ग्रामानधितिष्ठस्वेति PRAÇNOP. 3, 4. mit
dem loc.: अधिकृतो ग्रामे AK. 2, 8, 1, 7. H. 726. अन्तःपुरे AK. 2, 8, 1, 8.
गोषु H. 889. अवरोधगृहेषु राजः ÇĀK. 100, v. l. im comp.: रक्षाधिकृताः
M. 7, 123. 9, 272. पञ्चसेनाधिकृतान् R. 5, 42, 1. धर्माधिकृतान् PAÑKAT. 41, 16.

अधिकृतत्व (von अधिकृत) n. das Betheiligtsein, Beschäftigtsein: (श्ले-
ष्मा) शिरःस्थः स्नेहसेतर्पणाधिकृतत्वादिन्द्रियाणामात्मवीर्याणानुग्रहं करोति
Suçr. 1, 79, 4.

अधिक्रम (von क्रम् mit अधि) m. Angriff H. 1311.

अधिनिर्त्त (von लि mit अधि) m. Beherrscher: विशामासामभयानामधि-
न्तिर्त्त RV. 10, 92, 14.

अधिनेप (von लिप् mit अधि) m. Geringschätzung, Verachtung AK. 3, 4, 106. P. 5, 1, 134, Sch. — Vgl. अथ्यधिनेप.

अधिगतर् (von गम् mit अधि) m. Finder: अप्रज्ञायमानं वित्तं यो ऽधि-
गच्छेद्वाता तद्धरेदधिगच्छे षष्ठमंशं प्रदद्यात् VASISHTHA in Mit. 60, 18.

अधिगत्य (wie eben) adj. zu erlangen, was erlangt werden darf:
देवरादा सपिण्डादा स्त्रिया सम्यङ्पुत्र्यता। प्रज्ञेप्सिताधिगत्यया (durch
die geschlechtliche Verbindung der Frau mit dem Schwager u. s. w.) M. 9, 59.

अधिगम (wie eben) m. 1) Erreichung, Gelangung: कृत्वा तासामधिग-
मपाम् MEGH. 50 (v. l. अभि°). — 2) Erlangung, Antreffung, Habhaft-
werdung AK. 3, 4, 71. सोमाधिगमे ंच. Çr. 6, 3. इक्ष्मि — ओतुं सोता-
धिगमे प्रवृत्तिम् R. 5, 63, 28. डुरधिगमः परमागः PAÑKAT. I, 373. V. 29. वं-
शस्थितेरधिगमात् Vikr. 183. सम्यग्ज्ञानाधिगमात् SĀṆKHYAK. 67. — 3) Ge-
winn M. 8, 157 (KULL. = धनप्राप्ति). — 4) Erkenntnis: स्वप्नपाधिगमे (mit
dem Object comp.) BRAHMA-S. in WIND. Sancara 109. अद्यात्मयोगाधिग-
मेन (mit dem Mittel comp.) KĀTHOP. 2, 12. — 5) das Lesen, Studium:
वेदाधिगम M. 2, 2.

अधिगमन (wie eben) n. 1) Erlangung, Antreffung, Habhaftwerdung:
तवाधिगमनार्थं तु सर्वतो ब्राह्मणा गताः N. 24, 22. सोताधिगमन R. 4, 43, 19.
दाराधिगमन M. 1, 112. — 2) das Lesen: असच्छास्त्राधिगमनम् M. 11, 65.
JĀGĀ. 3, 242.

अधिगमनीय (wie eben) adj. erreichbar, treffbar: न च कश्चिदनधिगम-
नीयो नामास्त्यापदाम् und es ist Niemand, der nicht vom Unglück ge-
troffen werden könnte, PAÑKAT. 203, 10.

अधिगम्य (wie eben) adj. 1) zugänglich, dem man gern naht: उप-
जीविनामाध्ययश्चाधिगम्यश्च RAGH. 1, 16, v. l. für अभि°. — 2) erkennbar,
fassbar: सांख्ययोगाधिगम्य ÇVETĀÇV. Up. 6, 13.

अधिगम्य (von 1. अधि + गर्त) adj. auf dem Wagensitz befindlich, von
daher kommend: सनेम् मेघो अधिगम्यस्य RV. 5, 62, 7.

अधिगर्व (von 1. अधि + गो) adj. am Rind, an der Kuh befindlich,
dorthin kommend: एतद्वा उ स्वादिगो यदधिगर्वं तीरं वा मांसं वा AV.
9, 8, 9.

अधिगुण (1. अधि + गुण) adj. mit hervorragenden Eigenschaften ver-
sehen, vorzüglich: याज्ञा मोधा वरमधिगुणे नायमे लब्धकामा MEGH. 6.

अधिचङ्क्रम (vom intens. von क्रम् mit अधि) adj. über etwas kriechend,
laufend: खड्गे ऽधिचङ्क्रमो खर्विका खर्ववासिनीम् AV. 11, 11, 16.

अधिचरण (von चर् mit अधि) n. das sich-auf-Etwas-Aufhalten:
स्वधिचरणा ÇAT. Br. 1, 9, 1, 8.

अधिज (von जन् mit अधि) adj. P. 3, 2, 101, Sch.

अधिजनन (wie eben) n. Geburt: मातुर्ये ऽधिजननं द्वितीयं मौज्ज्वन्धने
M. 2, 169.

अधिजिह्व (1. अधि + जिह्वा) m. Ueberzunge, eine Geschwulst an der
Zunge Suçr. 1, 306, 14. — Vgl. द्विजिह्व.

अधिजिह्विका (1. अधि + जिह्विका) f. dass. Suçr. 2, 131, 5.

अधिज्य (1. अधि + ज्या) adj. mit angelegter Sehne (ein Bogen): उज्ज्यं
(vgl. R. 3, 6, 10: विज्यं कृत्वा मरुद्भुः) धनुरधिज्यं कृत्वा BRH. Ār. Up. 3, 8,
2. ÇĀK. 6. 36. 48. 139. RAGH. 2, 8, 3, 6. BHAT. 2, 31. Vgl. AV. 4, 7, 4: आहं
तेनामि ते पशु अधि ज्यामिव धन्वनि. Davon अधिज्यता nom. abstr.: नि-
न्यतुः स्थलनिवेशितादनी लोलयैव धनुषी अधिज्यताम् RAGH. 11, 14.